

Persbericht

Brussel, 19 juni 2025

Studie Lokale Financiën

Nieuwe gemeentebesturen staan aan de vooravond van talrijke financiële uitdagingen

De kersverse gemeentebesturen buigen zich momenteel over hun beleidsplan voor de komende jaren. Een aantal aangekondigde federale maatregelen maakt deze oefening onzeker omdat de impact nog niet helemaal duidelijk is voor de Vlaamse gemeenten.

Belfius Strategic Research werpt alvast een licht op de impact van deze uitdagingen op de besturen. We pluizen ook de gebudgetteerde cijfers voor 2025 uit, een overgangsjaar.

Tegelijk presenteert Belfius de 'Financiële scan', een nieuwe tool om de financiële situatie van lokale besturen nog fijnmaziger op te volgen.

In het kort

De vier grote uitdagingen voor de bestuursperiode 2025-2030

- **De stijgende pensioenuitgaven voor de vastbenoemden** zagen de gemeentebesturen vlak voor de gemeenteraadsverkiezingen zelf als hun grootste financiële kopzorg. Gemeenten en OCMW's moeten de komende jaren steeds meer bijpassen, van 380 miljoen euro tot 1 miljard euro in 2030. Het aantal gepensioneerden neemt immers toe, terwijl het volume aan basisbijdragen afneemt. De regionale overheid wil opnieuw een deel bijpassen en de federale overheid wil de lasten verlichten, maar het is nog niet duidelijk hoe.
- **De beperking van de werkloosheidsuitkeringen in de tijd** zal een bijkomende druk leggen op de OCMW's. Ze verwachten een toename van het aantal leefloonbegunstigden en meer individuele hulpverlening. Zeker in de grote steden wordt dat een uitdaging wegens meer werklast en meer uitgaven, terwijl de lokale besturen een deel van de factuur betalen. Onderzoek van Belfius Research schat een mogelijke meerkost van 135 miljoen euro in 2026 (+20%).
- **De fiscale hervorming** zal op termijn leiden tot een vermindering van de opbrengsten uit de aanvullende personenbelasting (APB). Volgens schattingen zal de netto-impact op kruissnelheid ongeveer 4 tot 6% van de APB-ontvangsten bedragen, wat neerkomt op een verlies van bijna 200 miljoen euro (bron: raming VVSG). Gemeenten zullen mogelijk hun belastingtarieven verhogen om dat verlies te compenseren.

- **Lokale besturen spelen een cruciale rol in de energietransitie** en het versterken van de veerkracht tegen klimaatverandering. Het verminderen van het energieverbruik vereist zware investeringen maar leidt uiteindelijk tot lagere exploitatiekosten, alleen is niet meteen duidelijk met hoeveel.

De tendensen in de budgettaire situatie in 2025

Hoe dan ook hebben de gemeenten een mooi financieel startpunt om beleid te voeren. **Met een autofinancieringsmarge van 2,5% aan exploitatie-ontvangsten is er enige ruimte.** Dat komt omdat het vorige bestuur steeds een evenwicht moet achterlaten voor het nieuw verkozen gemeentebestuur. Bovendien blijkt dat de voorziene investeringen niet altijd zijn gerealiseerd.

De Vlaamse gemeenten en OCMW's voorzien in 2025 een matige stijging van de uitgaven, matiger dan de voorgaande jaren. In totaal geven ze om en bij 15 miljard euro uit. Hierin zijn investeringen en schuldaflossingen nog niet meegerekend.

- De personeelsuitgaven – goed voor bijna de helft van de uitgaven – groeien relatief beperkt (+3,1%) na enkele jaren van talrijke automatische loonindexeringen.
- De uitgaven voor individuele hulpverlening stijgen het sterkst (+4,8%) door de hogere uitgaven voor het leefloon (+49 miljoen euro).
- Subsidies aan andere lokale entiteiten stijgen in 2025 met 223 miljoen euro. De grootste subsidie gaat naar de politiezones.
- De energie-uitgaven dalen dit jaar met 13,5%.

De Vlaamse gemeenten begroten nog steeds een beduidende stijging van de ontvangsten.

- Vooral de fiscale ontvangsten blijven een groeimotor, nog steeds gedreven door de hogere lonen van de burgers naar aanleiding van de inflatie (+323 miljoen euro).
- Ook de werkingsubsidies van de andere overheidsniveaus stijgen met 223 miljoen euro. De ontvangsten uit de exploitatie leveren samen een meerontvangst van 3,8%.

Er zijn in 2025 voor 4,2 miljard euro aan investeringen voorzien.

De gemeentefinanciën voor 2025

Uitgaven stijgen gematigder dan tijdens de voorbije legislatuur

Voor 2025 budgetteerden de Vlaamse gemeenten en OCMW's iets meer dan 15 miljard euro **exploitatie-uitgaven**, een matige stijging van 2,2% ten opzichte van 2024. Hierin worden 4,2 miljard euro aan investeringen en een miljard euro aan schuldaflossingen niet meegerekend. De financiële schokken tijdens de vorige legislatuur deden de exploitatie-uitgaven nog met gemiddeld 5,1% per jaar toenemen.

Beperkte groei in de personeelsuitgaven ondanks de toenemende pensioenlasten

De **personeelskosten** blijven de belangrijkste rubriek van de exploitatie-uitgaven en worden in 2025 3,1% hoger gebudgetteerd dan in 2024. De toename voor 2025 is dus veel matiger dan tijdens de voorbije legislatuur waarin de personeelsuitgaven door de felle inflatie met gemiddeld 6,5% per jaar toenamen. Ze vertegenwoordigen 48% van het budget.

De continue stijging van de pensioenlasten van het statutair personeel (inclusief de responsabiliseringsbijdrage) blijft een impact hebben op de evolutie van de personeelskosten. Sinds 2020 stijgen die lasten gemiddeld met meer dan 8% per jaar en vertegenwoordigen ze nu 13,5% van de totale personeelskosten (zie punt 'pensioenen' hieronder).

De voorbije jaren hielden Vlaamse gemeentebesturen hun **personeelsaantal** vrij stabiel (volgens de RSZ-statistieken). Die trend houdt aan in 2024. De lokale besturen tellen samen 105.779 voltijdse equivalenten (VTE's), wat 0,6% meer is dan in 2023. Wel krimpt het aandeel vastbenoemden (20%) verder.

Energie-uitgaven lager dan de voorbije jaren

De uitgavenpost voor **goederen en diensten** daarentegen daalt met 1%, onder meer door de dalende energie-uitgaven (-13,5%). In 2025 zouden ze iets minder dan 300 miljoen euro bedragen.

Individuele hulpverlening door OCMW grootste stijger

Gemeenten verwachten dat **individuele hulpverlening** het sterkst gaat stijgen (+4,8% in 2025 t.o.v. 2024). Die stijging is te wijten aan de hogere uitgaven voor het leefloon (+49 miljoen euro in 2025). In de cijfers voor 2025 is de impact van de beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd niet opgenomen want die zal zich pas in 2026 laten voelen.

Anderzijds verwachten gemeenten dat de uitgaven voor 'andere individuele hulpverlening' dan leefloon een lichte daling van 4 miljoen euro zullen kennen in 2025. Dat kan te maken hebben met een daling van de energieprijzen waardoor OCMW's minder steunaanvragen ontvangen.

De hele voorbije legislatuur was er de sterke tendens van het aantal steunaanvragen dat omhooggaat. Die zet zich verder.

Volgens statistieken van de POD Maatschappelijke Integratie, telde Vlaanderen eind 2024 zo'n 47.016 begunstigen van het RMI. Het aantal leefloners steeg met 7% t.o.v. 2023. Maar ook het aantal min-25-jarigen en de erkende vluchtelingen namen toe met respectievelijk 9% en 16%.

Een vijfde van het budget gaat naar andere lokale entiteiten

De uitgaven voor **toegestane werkingssubsidies** nemen in 2025 toe met 223 miljoen euro. De grootste toelage gaat naar de **politiezones**. Die krijgen van de gemeenten in 2025 1,4 miljard euro (oftewel 201 euro per inwoner). Dat is een stijging van 4,5% t.o.v. 2024. Ook de toelage aan **hulpverleningszones** (436 miljoen euro en 64 euro per inwoner) stijgt in 2025 met 4,7%.

Financiële uitgaven blijven lichtjes toenemen

Voor 2025 ramen de Vlaamse gemeenten 287 miljoen euro aan financiële uitgaven. Dat is slechts een beperkte fractie (2%) van de totale exploitatie-uitgaven. De financiële uitgaven omvatten alle kosten (interesten) verbonden aan schulden, niet de aflossingen van opgenomen leningen en leasings. Bovenop de 42 euro per inwoner aan financiële uitgaven komt er nog gemiddeld 159 euro per inwoner bij aan aflossing van financiële langetermijnschuld. De schuldgraad t.o.v. de ontvangsten blijft bij de Vlaamse lokale besturen wel lager dan 100%.

Exploitatie-uitgaven - 2025

	In miljoen EUR	In EUR/inw.	Evolutie 2024-2025
Goederen en diensten	3.275	480	-1,0%
Personeel (1)	7.259	1.064	3,1%
Individuele hulpverlening	982	144	4,8%
Toegestane werkingssubsidies	3.178	466	2,8%
Andere operationele uitgaven	96	14	-9,0%
Financiële uitgaven (2)	287	42	4,0%
EXPLOITATIE-UITGAVEN	15.077	2.210	2,2%

(1) Zonder gesubsidieerd onderwijzend personeel (150 EUR/inw.)

(2) Rentelasten inbegrepen, niet de kapitaalaflossing van leningen (BBC)

Exploitatie-ontvangsten - 2025

	In miljoen EUR	In EUR/inw.	Evolutie 2024-2025
Ontvangsten uit werking	1.917	281	2,1%
Fiscale ontvangsten en boetes	7.065	1.036	4,8%
Werkingsubsidies	6.407	939	3,6%
Recuperatie individuele hulpverlening	140	21	1,3%
Andere operationele ontvangsten	382	56	1,3%
Financiële opbrengsten	343	50	-0,7%
EXPLOITATIE-ONTVANGSTEN	16.253	2.382	3,8%

(1) Zonder gesubsidieerd onderwijzend personeel (150 EUR/inw.)

Ontvangsten groeien nog steeds sterk aan, gedreven door inflatie

Na de forse impact van de inflatieopstoot op de meerjarenplannen van 2023 en 2024, voorzien gemeenten en OCMW's in hun meerjarenplannen voor 2025 een gematigde toename van **exploitatie-ontvangsten**: 3,8% meer ten opzichte van het beginkrediet 2024.

Aan ontvangstenzijde voelen de gemeenten nog steeds de impact van de fors aangetrokken inflatie die tot hogere belastbare inkomens leidde. Want in totaal groeien de ontvangsten van 15,6 tot 16,2 miljard euro. Dat is 592 miljoen euro meer dan in 2024 of 70 euro per inwoner meer.

Exploitatie-ontvangsten (+3,8%) nemen hiermee sterker toe dan de exploitatie-uitgaven (+2,2%), zodat ook het exploitatiesaldo groter is dan in 2024.

Voorals de verwachte 323 miljoen euro meer aan **fiscale ontvangsten** (+4,8%) vormt de belangrijkste groeimotor, samen met 223 miljoen euro groei in de werkingssubsidies.

Bijna de helft van de ontvangsten bestaat uit fiscale ontvangsten (44%), gevolgd door werkingssubsidies (39%) en ontvangsten uit de werking (12%).

Belastingontvangsten nemen toe, zonder de tarieven noemenswaardig te verhogen

Door de indexering van de inkomens blijven vooral de ontvangsten uit de **aanvullende personenbelasting (APB)** in 2025 verder aangroeien (+7,4%). De impact op de ontvangsten uit de **opcentiemen op de onroerende voorheffing (OOV)** volgde sneller en gemeenten voelden die vooral in 2023 en 2024 maar ook in 2025 verwachten ze een continue groei (+3,9%).

Lokale belastingen van gemeenten zelf beslaan een breed gamma en vullen de belastingontvangsten verder met 14% aan. De ontvangsten uit lokale belastingen zouden in 2025 eerder stabiel blijven (+0,9%). Specifieke lokale belastingen die toenemen, zijn hoofdzakelijk die op tweede verblijven, afgifte van documenten, huisvuil, verblijfsbelasting, leegstand en exploitatie van hinderlijke inrichtingen.

Slechts een beperkt aantal gemeenten beslist om de belastingtarieven te wijzigen. Bij afloop van het meerjarenplan 2020-2025 neemt de aanslagvoet (het gemiddeld aantal **opcentiemen op de onroerende voorheffing, of OOV**) lichtjes af. Voor het percentage aan **aanvullende personenbelasting (APB)** zien we sinds 2015 een stelselmatig lichte daling van de gemiddelde aanslagvoet, die in 2025 echter op 7,17% stabiliseert. Net zoals in de vorige legislaturen zal het eerder in 2026 zijn - bij de start van het meerjarenplan 2026-2031 - dat een aantal gemeenten beslissen om belastingtarieven te wijzigen.

Vlaamse en federale overheid ondersteunen de gemeenten

Gemeenten halen gemiddeld meer dan een derde (39%) van hun exploitatieontvangsten uit **fondsen en werkingssubsidies** (voornamelijk van de Vlaamse overheid). Het **Gemeentefonds** alleen al levert 3,7 miljard (60%) van de 6,4 miljard euro aan werkingssubsidies op, met een jaarlijkse basisstijging van 3,5% ter ondersteuning van de beleidsautonomie van gemeenten.

De **specifieke werkingssubsidies** zouden met 1,9% tot 1,7 miljard euro oplopen. Hierin zit de federale financiering van de leeflonen en het recht op maatschappelijke integratie (RMI) die 65 tot 100% van de uitgaven van een lokaal bestuur voor individuele hulpverlening terugbetaalt. Maar ook een reeks bijkomende Vlaamse werkings- en projectsubsidies.

Bij de Vlaamse financiering behoort ook die voor de oplopende pensioenuitgaven van vastbenoemd personeel zoals voorzien in het Vlaamse regeerakkoord 2020-2025. Deze specifieke toelage om de helft van de responsabiliseringsbijdrage te dekken volgt de stijgende trend en loopt op van 86 miljoen euro in 2020 naar 249 miljoen euro in 2025.

De Vlaamse regering engageert zich dus om deze bestuursperiode de grote subsidiestromen te behouden.

Nood aan investeringen blijft

Gemeenten zijn een belangrijke investeringsmotor voor de energietransitie. Groene lokale investeringen winnen steeds meer aan belang en zijn absoluut noodzakelijk om het vaak nog onvoldoende energiezuinig gebouwenpatrimonium duurzamer te maken.

De voorbije legislatuur realiseerden gemeenten en OCMW's zo'n 15 miljard euro aan lokale investeringen. In 2025 staat opnieuw 4,2 miljard euro aan **investeringen**¹ gepland. Dat is iets minder dan het jaar ervoor dat een verkiezingsjaar was.

---

¹ Zonder de financiële vaste activa (FVA).

Een mooi financieel startpunt om lokaal beleid te voeren

Gemeentebesturen financieren hun beleid grotendeels met eigen middelen, namelijk exploitatieoverschotten en overschotten uit het verleden. Daarnaast plannen ze om in 2025 2,1 miljard euro aan leningen aan te gaan, zonder aan evenwicht in te boeten. Een mooi financieel startpunt om lokaal beleid te voeren, wetende dat er op de jaarrekening steevast nog een groter overschot overblijft dan geraamd in het meerjarenplan.

Na het topjaar 2023 valt de autofinancieringsmarge (AFM), wat overblijft van het exploitatieresultaat na aftrek van de leninglasten, in de vooruitzichten 2025 terug op 405 miljoen euro of 59 euro per inwoner. Dat is een marge van 2,5% aan exploitatie-ontvangsten. Die marge kan bijkomende uitgaven opvangen voor lokaal beleid en laat ruimte voor extra uitgaven voor investeringen en leningen.

Waarom ligt het niveau van de AFM in de jaarrekeningen veel hoger dan in het meerjarenplan?

Omdat niet alle projecten en uitgaven voorzien in het meerjarenplan worden gerealiseerd, komt er opnieuw marge vrij. In 2023 bereikte de AFM als buffer een ongezien niveau door de extra en eenmalige ontvangsten uit de aanvullende personenbelasting (door een verschuiving in de betaalkalender stortte de FOD Financiën immers de sommen van 14 maanden door in plaats van 12 maanden). Tegelijk lagen de belastingontvangsten ook hoger door de sterke inflatie de jaren ervoor.

De voldoende hoge AFM is een bewijs van een gezonde financiële situatie, met extra beleidsruimte om schokken zoals een aantrekkende inflatie te kunnen opvangen. Die buffer kan echter individueel per gemeente sterk verschillen. In 2025, op het einde van de planperiode en dus in het eerste jaar van de nieuwe legislatuur, mag de AFM niet onder nul zakken. Zo kan de nieuwe bestuursploeg verder lokaal beleid voeren, investeringen plannen en nieuwe leningen dragen.

Uitdagingen voor de bestuursperiode 2025-2030

Pensioenen van de vastbenoemden

In tegenstelling tot werkgevers in de privésector of bij andere bestuursniveaus, dragen de provincies en gemeenten zélf de volledige pensioenlasten van hun vastbenoemde ambtenaren en rechthebbenden. De federale overheid komt hierin niet tussen. Dat aparte pensioenstelsel voor statutair personeel werkt volgens een repartitiesysteem met een steeds kleiner aantal 'bijdragers'. De basisbijdrage voor het pensioenfonds wordt namelijk gebaseerd op de lonen van een steeds kleinere groep van vastbenoemden. Die groep is de voorbije jaren structureel gekrompen en zal in 2024 slechts 20% uitmaken van het personeelsbestand.

Zonder nieuwe benoemingen versnelt dat proces, mede door de leeftijdspiramide van het statutair personeel die aan de basis verder versmalt. Als veel statutaire werknemers binnenkort met pensioen gaan, stijgen de pensioenuitgaven terwijl de financieringsbasis verder afneemt.

Om het structurele en groeiende onevenwicht aan te pakken, werd in 2011 (wet van 24 oktober 2011) een nieuw pensioenmodel ingevoerd, met ingang van 1 januari 2012. De oprichting van dat 'Gesolidariseerd Pensioenfonds' voorziet een systeem van dubbele bijdragen (basis en responsabilisering) dat jaarlijks alle pensioenuitgaven moet dekken. Hoewel dat systeem het Gesolidariseerd Pensioenfonds in balans houdt, betekent het voor de lokale besturen een forse en aanhoudende stijging van hun bijdragen. Het is dus een financiële inspanning die lokale besturen nog heel wat jaren moeten aanhouden.

In 2025 steeg het **basistarief** tot 45% (tegenover 41,5% bij de oprichting van het fonds), terwijl de **responsabiliseringsbijdrage** is vastgesteld op 75,5% (aanvankelijk 50%). Tegen 2030 zou de responsabiliseringsbijdrage 86,5% bereiken. Die responsabiliseringscoëfficiënt wordt aangerekend wanneer de werkelijke pensioenlasten van een bestuur hoger liggen dan hun bijdragen.

Volgens de laatste projecties van de Federale Pensioendienst (2024) zou de responsabiliseringsbijdrage (die boven op de verhoogde basisbijdragen komt) voor Vlaamse gemeenten stijgen van 221 miljoen euro in 2023 tot 601 miljoen euro in 2030. Tel daar de OCMW's bij en de **responsabiliseringsbijdrage** loopt op van 380 miljoen euro in 2023 tot 1 miljard euro in 2030. Over de hele bestuursperiode (2025-2030) gaat dat over een bedrag van **bijna 4,9 miljard euro** dat de Vlaamse lokale besturen (provincies inbegrepen) aan de responsabiliseringsbijdrage zullen besteden.

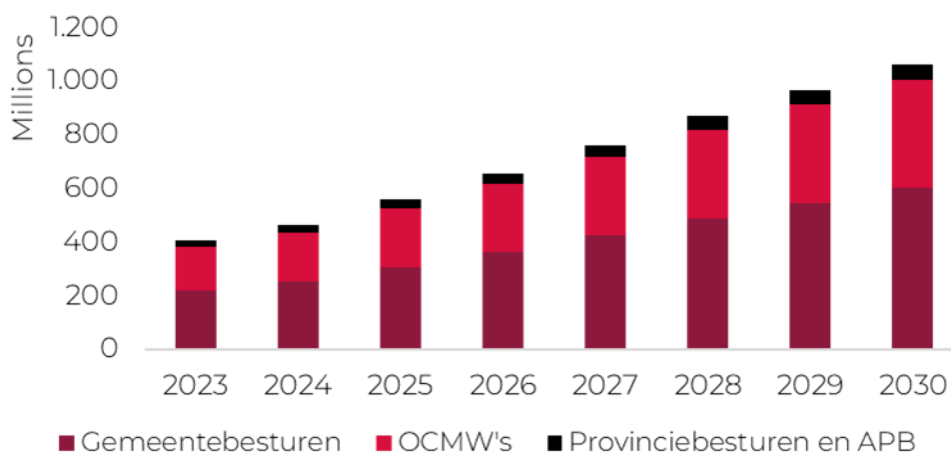
Het Beheerscomité van het Gesolidariseerd Fonds zelf (Memorandum juni 2024) waarschuwt: 'De stijgende pensioenuitgaven creëren een onhoudbare financiële druk. Als er niets verandert, moeten provinciale en lokale besturen een steeds groter deel van hun budget besteden aan pensioenen. Daardoor kunnen ze niet, of slechts gedeeltelijk, reageren op een reeks maatschappelijke uitdagingen zoals klimaatverandering, sociale kwesties of veiligheid'.

Tijdens de laatste bestuursperiode (2019-2024) namen Vlaanderen en Wallonië maatregelen om de financiering van de pensioenlasten te ondersteunen. In het Brussels Gewest is niets voorzien. Een Vlaamse financieringslijn helpt sinds het begin van de vorige gemeentelgislatuur de Vlaamse lokale besturen alvast om de responsabiliseringsbijdrage voor de periode 2020- 2025 met 50% te verminderen. Die regionale tussenkomst wordt verlengd voor de volgende legislatuur.

Bovendien voorziet het **federale coalitieakkoord (Arizona)** in bijkomende steun voor lokale besturen. De concrete modaliteiten en het financieringsmechanisme zijn echter nog niet bekend.

Evolutie van de responsabiliseringsbijdrage voor vastbenoemd personeel (in miljoen EUR)

Bron: raming door de Federale Pensioendienst

Individuele hulpverlening (impact van de beperking in de tijd van de werkloosheidsuitkeringen)

OCMW's krijgen de laatste jaren steeds meer hulpvragen voor sociale bijstand. Dat is een gevolg van opeenvolgende crisissen tijdens de vorige bestuursperiode (2019-2024) waaronder corona, stijgende energieprijzen en de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Vooral grote steden worden getroffen omdat zij meer sociaal kwetsbare personen tellen en vaak de eerste toegangspoort zijn voor migranten en vluchtelingen.

Daarnaast werd de individuele hulpverlening intensiever. Elke hulpvrager sluit een contract met het OCMW om een traject van maatschappelijke integratie te volgen, wat een regelmatige opvolging vereist. De voorwaarden en verplichtingen die hiermee samengaan, brengen ook een grotere administratieve last met zich mee.

Door de voortdurende toename van hulpvragen, neemt ook de budgettaire druk toe. Gemiddeld 6% van de exploitatie-uitgaven van een gemeentebestuur gaat naar individuele hulpverlening (die wel voor meer dan de helft wordt gecompenseerd door de federale overheidssdienst Maatschappelijke Integratie).

Bij de start van deze nieuwe bestuursperiode is de belangrijkste nieuwe uitdaging voor OCMW's de impact van de maatregelen die de nieuwe federale regering (Arizona) voorziet door werkloosheidsuitkeringen in de tijd te beperken. Personen die daardoor uit het systeem vallen, kunnen aankloppen bij het OCMW van hun gemeente voor een leefloon (LL).

Bijgevolg zullen de uitgaven voor het leefloon, die gedeeltelijk ten laste zijn van de OCMW's, onvermijdelijk stijgen. Temeer omdat OCMW's meer personeel nodig hebben om de toenemende werkdruk op te vangen die de instroom van nieuwe begunstigten met zich meebrengt.

De hervorming van werkloosheidsuitkeringen wordt trapsgewijs doorgevoerd vanaf 2026. Volgens een schatting van Belfius Research, gebaseerd op verschillende hypothesen en scenario's, kan de financiële impact voor de gemeente (OCMW) fors oplopen. We gaan uit van de werkelijke lasten die de gemeente draagt, dus niet het deel dat door federaal wordt terugbetaald.

- In het basisscenario veronderstellen we dat 30% van de werklozen die hun uitkering verliest doorstroomt naar het OCMW. Dit zorgt voor een extra uitgave (kosten van leefloon gedragen door de gemeente en extra personeelskosten) van 135 miljoen euro voor de Vlaamse OCMW's. Dat komt neer op een meeruitgave van ongeveer 20%.
- In een zwaarder scenario, waarbij er 45% doorstroomt naar het OCMW, stijgt het extra bedrag zelfs tot 203 miljoen euro (+30%).

De gemeenten en OCMW's rekenen dan ook op een federale tegemoetkoming. Het regeerakkoord voorziet namelijk dat 'de impact van de tijdsbeperking van werkloosheidsuitkeringen op een extra instroom van begunstigten van het leefloon voor de OCMW's wordt gecompenseerd door een verhoging van de financiering van het leefloon door de federale overheid'. De meest recente aankondiging hierover (17 juni 2025) vermeldt dat de OCMW's een financiële compensatie krijgen in 2026 en 2027 van telkens 234 miljoen euro. In 2028 en 2029 gaat het om respectievelijk 302 en 342 miljoen euro en dit voor het hele land. Wat dit precies betekent voor de Vlaamse gemeentebesturen is nog niet duidelijk.

De impact van de fiscale hervorming op de opbrengst van de gemeentelijke personenbelasting

De geplande fiscale hervorming van de federale regering, met onder meer het verhogen van de belastingvrije som, dreigt te leiden tot een vermindering van de APB-opbrengsten (de aanvullende personenbelasting).

Volgens de ramingen levert de APB-opbrengst in 2025 2,8 miljard euro op voor de Vlaamse gemeenten, goed voor 17% van hun totale exploitatie-ontvangsten.

De fiscale hervorming zou geleidelijk in werking treden, met in een eerste fase de afschaffing of vermindering van bepaalde fiscale aftrekmechanismen (zoals voor alimentatie of interesten op een tweede verblijf). Dat moet de belastinggrondslag tijdelijk licht verbeteren. In een tweede fase volgt echter een verhoging van de belastingvrije som en de afschaffing van de speciale bijdrage voor de sociale zekerheid, wat leidt tot een aanzienlijkere daling van de federale belasting.

Door de vertraging tussen aangifte en inning zullen de gemeenten de impact hiervan pas aan het einde van de bestuursperiode (in 2029-2030) voelen. Volgens de schattingen van de Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten (VVSG) zou de netto-impact op kruissnelheid ongeveer 4 tot 6% van de APB-ontvangsten van de Vlaamse gemeenten bedragen (een verlies van bijna 200 miljoen euro).

Om dat verlies te compenseren, kunnen gemeenten geneigd zijn om het tarief van hun aanvullende belasting op de personenbelasting te verhogen. Dat gebeurde ook al bij vorige fiscale hervormingen.

Niet alleen de impact van de fiscale hervorming speelt. Onderliggend heeft de lokale demografische ontwikkeling zoals de vergrijzing van de bevolking en het verlies van inwoners die richting stad of platteland trekken ook een structurele impact op de opbrengst van de APB.

Om te benadrukken: de impact van de fiscale hervorming verschilt per gemeente, afhankelijk van het relatief gewicht van de APB in de ontvangsten en de lokale sociaaleconomische context (grootte en spreiding van de inkomens in de gemeente).

Investerings in het kader van de energietransitie

Lokale besturen spelen een sleutelrol bij het uitvoeren van het energietransitiebeleid en het versterken van de klimaatweerbaarheid van hun grondgebied, bijvoorbeeld bij overstromingen of stormschade. Tegelijk is het een financiële en technische uitdaging om duurzame en efficiënte oplossingen te implementeren.

Lokale besturen zetten zich in om de Europese klimaat- en energiedoelstellingen te behalen, zoals die voor energieprestaties van gebouwen en het gebruik van hernieuwbare energie.

Het 'Burgemeestersconvenant', ondertekend door meer dan 80% van de Belgische gemeenten, toont dit vrijwillig engagement. Het streeft onder meer naar een vermindering van 40% van de uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 en een geïntegreerde aanpak voor klimaatverandering.

Het energieverbruik verminderen vereist zware investeringen, maar botst op twee traditionele barrières: hoge investeringskosten en onzekere resultaten vanwege verschillende technische oplossingen, volatiele energiekosten en specifieke normen.

De regionale overheid ondersteunt lokale besturen met financiële, technische en methodologische instrumenten om energie-efficiëntie strategieën uit te werken. Hoewel de investeringen groot zijn, leiden verbeterde energieprestaties uiteindelijk tot lagere exploitatiekosten. Die terugkerende besparing maakt gemeenten minder afhankelijk van schommelende energieprijzen.

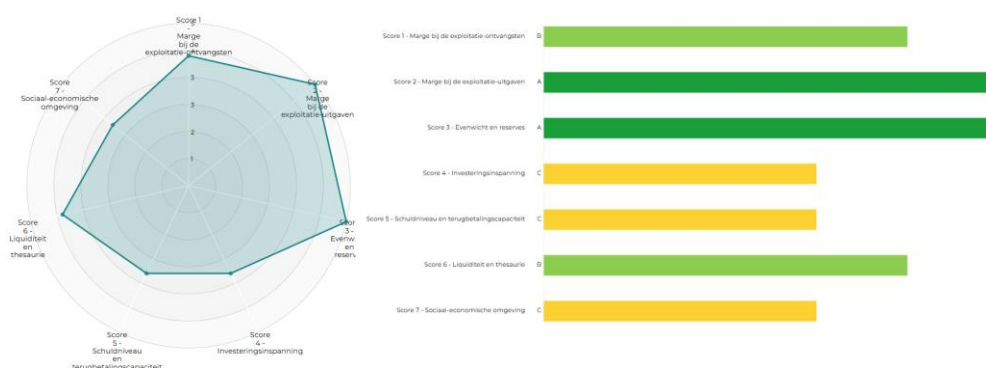
Voor een succesvolle energietransitie zijn een gestructureerde organisatie en de betrokkenheid van alle lokale actoren noodzakelijk. Gemeenten kunnen verschillende financieringsinstrumenten gebruiken, waaronder oplossingen van Belfius, om hun energieprojecten te ondersteunen.

Andere **belangrijke uitdagingen** zijn:

- De instabiliteit van de macro-economische omgeving door internationale ontwikkelingen
- De uitdagingen van de financiering van de openbare veiligheid (politiezones en hulpverleningszones)
- Institutionele hervormingen op lokaal niveau (fusie gemeente-OCMW)

De Financiële Scan van Belfius, een nieuw hulpmiddel om gemeentelijke beleidsmakers te ondersteunen

Een evenwichtig gemeentebudget start met een helder inzicht in de financiële situatie. Om gemeentelijke beheerders hierbij te helpen ontwikkelde Belfius de Financiële Scan, een slimme en innovatieve tool die aan de hand van **7 financiële dimensies** de **financiële gezondheid en draagkracht** van een gemeente in kaart brengt. Dit geavanceerde analyse-instrument tilt de financiële analyse naar een hoger niveau. Richting een nog efficiëntere en duurzamere toekomst.

Deze scan is bedoeld om lokale beheerders te ondersteunen bij het identificeren van beschikbare marge en het voorbereiden op toekomstige uitdagingen. Op deze manier zet Belfius zijn expertise en innovatieve oplossingen in ten dienste van een financieel gezonde samenleving.

Meer weten?

<https://www.belfius.be/onzestudies>

Perscontact Belfius Bank & Verzekeringen

Ulrike Pommée: + 32 (0)2 222 02 57 | ulrike.pommee@belfius.be - press@belfius.be | www.belfius.be